

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/134/2016
Identifikačné číslo spisu:	1210207607
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1210207607.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ B. D. a 2/ B. D., oboch trvale bytom R. a zastúpených Advokátskou kanceláriou VIS LEGIS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Panenská 7, v mene ktorej koná ako konateľka advokátka JUDr. Lenka Katriková, proti žalovanému Stavebnému bytovému družstvu Trenčianska, s o sídlom v Bratislave, Bajkalská 2 2 , o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 14C/60/2010, o dovolaní A.J.P. PETRUS spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Drobného 22, zastúpenej JUDr. Petrom Arendackým, advokátom v Bratislave, Železničiarska 13, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. februára 2016 sp. zn. 9Co/488/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

A.J.P. PETRUS spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Drobného 22, je povinná zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 5. júna 2013 č. k. 14C/60/2010-170 nepripustil vstup spoločnosti A.J.P. PETRUS spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Drobného 22, do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 93 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „O. s. p.“), vecne potom názorom o nedostatku právneho záujmu spoločnosti usilujúcej tu o postavenie vedľajšej účastníčky na výsledku sporu. Ten nevyplýva z jej statusu veriteľky žalovaného a oprávnenej z viacerých exekučných konaní, pretože výsledok sporu o určenie vlastníctva nehnuteľnosti nie je spôsobilý ovplyvniť právne postavenie takejto spoločnosti.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu s prvoinštančným súdom tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie A.J.P. PETRUS spol. s r. o. uznesením z 29. februára 2016 sp. zn. 9Co/488/2015 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. Toto v poradí druhé uznesenie (nasledujúce po zrušení prvého z 30. júna 2014 sp. zn.

9Co/595/2013 uznesením najvyššieho súdu z 21. októbra 2015 sp. zn. 7 Cdo 623/2014) odôvodnil stotožnením sa s názorom súdu prvej inštancie v tom, že záujem osoby usilujúcej o postavenie vedľajšej účastníčky je viac majetkovým než právnym, nie je však daný jej právami z oblasti hmotného práva, keď jej aktivita smeruje len k zabezpečeniu budúceho uspokojenia jej pohľadávok, právne postavenie voči žalovanému však výsledok sporu v prejednávanej veci neovplyvní.

3. Proti takémuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie A.J.P. PETRUS spol. s r. o. (ďalej tiež len „dovolatelka“). Navrhla jeho zrušenie s vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípustnosť dovolania vyvodzujúc z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Zneprístupnenie jej účasti na konaní je podľa nej postupom odnímajúcim jej možnosť konať pred súdom, nakoľko má naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. (?) a tento je úzko spojený s právnym záujmom na výsledku sporu, keď vyhovením žalobe dôjde k zmenšeniu majetku žalovaného a to je dovokatelke na neprospech.

4. Žalobcovia navrhli dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prakticky zotrvávajú na svojej argumentácii z ich dovolania, ktorým napadli prvé uznesenie odvolacieho súdu.

5. Žalované dovolací návrh nepodalo.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci až po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Nevyhnutnosť takéhoto postupu vyplýva zo základných princípov C. s. p. a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 aj 2 C. s. p.), ako aj princípu ústavné konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

7. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas na to oprávnenou osobou, zastúpenou v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p. (v čase začatia dovolacieho konania podľa § 241 ods. 1 vety druhej O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

8. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. šlo dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

9. V prejednávanej veci dovolací súd rozhodol uznesením. Procesné právo v čase začatia dovolacieho konania zakotvovalo, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak dovolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. potom dovolanie bolo prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ dovolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo b/ šlo o uznesenie o priznaní, resp. nepriznaní účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

10. Dovolaním napádané uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a vo svojom uznesení nevyslovil, že je

proti nemu dovolanie prípustné. Nejde ani o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

11. S prihladením na ustanovenie § 242 ods. 1 vety druhej O. s. p., ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihladiť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to účastník namietá alebo nie) neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p.

12. Takéto zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ takéhoto ustanovenia (šlo tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka byť účastníkom, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej z takýchto tzv. zmätočnosťných väd však dovolací súd nezistil.

13. So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa najvyšší súd osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

14. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a 3/ že možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tomu, že zákon majúci sa tu použiť v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký závadný postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov v O. s. p. alebo inom predpise procesného práva (napr. v exekučných konaniach zákon č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

15. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad ale v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že oba nižšie sudy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a dovolateľke neznemožnili uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

16. Odňatie možnosti dovolateľky pred súdom konať nemožno vidieť ani v právnych záveroch, na ktorých najskôr prvoinštančný a po ňom i odvolací súd založili svoje rozhodnutia, ktorými nepripustil vstup dovolateľky do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného.

17. V prejednávanej veci je totiž z odôvodnenia dovolaním napádaného uznesenia odvolacieho súdu zrejmé, že ním došlo k potvrdeniu uznesenia súdu prvej inštancie pre stotožnenie sa s jeho záverom o neexistencii právneho záujmu spoločnosti A.J.P. PETRUS spol. s r. o. na výsledku konania. Tento právny záver odvolacieho súdu považuje i dovolací súd za správny.

18. Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi (žalobcovi) alebo odporcovi (žalovanom) zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, o neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu, alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 1 a 3 O. s. p. v spojení s § 90 rovnakého zákona).

19. Z práve odcitovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že predpokladom prípustnosti vedľajšieho

účastníctva v konaní je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, t. j. právny záujem na úspešnosti v spore toho účastníka, ku ktorému vedľajší účastník pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva).

20. Pojem „právny záujem na výsledku sporu“ nie je v jednotlivých ustanoveniach O. s. p. bližšie špecifikovaný, keď zákonodarca ponechal na úvahe súdu v každom jednotlivom prípade jeho výklad a aplikáciu. Hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účastníctva, ktorý musí súd vždy zohľadňovať, je pomoc vedľajšieho účastníka jednému z účastníkov konania. Zmyslom tohto právneho inštitútu je teda v konkrétnom spore posilniť postavenie účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje, za predpokladu, že vedľajší účastník má právny záujem na výsledku sporu. Inými slovami povedané vedľajší účastník má právny záujem na víťazstve toho účastníka, ktorého podporuje. Inštitút vedľajšieho účastníctva teda neslúži len na ochranu záujmov tretej osoby (vedľajšieho účastníka), ale zároveň i na ochranu záujmov hlavného účastníka konania, na ktorého stranu vedľajší účastník pristúpil.

21. Najvyšší súd už opakovane zdôrazňuje (v tejto súv. por. napr. jeho uznesenie z 30. júla 2012 sp. zn. 5 Cdo 47/2012), že pokiaľ ustanovenie § 93 ods. 1 O. s. p. hovorí o právnom záujme na výsledku sporu, teda na víťazstve podporovaného účastníka, postačujúcim tu nie je iba záujem materiálny, morálny a podobne, ale musí ísť o existujúci právny záujem tretej osoby na výsledku sporu s priamym dopadom na hmotné právo.

22. Dovolací súd pritom zhodne s nižšími súdmi nezistil, že by dovolateľka mala právny záujem na výsledku konania v prejednávanej veci, ktorý je predpokladom rozhodnutia o prípustnosti jej vedľajšieho účastníctva.

23. Samotná skutočnosť, že dovolateľka je veriteľkou žalovaného, právny záujem na výsledku konania tak, ako ho má na mysli § 93 ods. 1 O. s. p., nezakladá. V tomto prípade ide vyslovene o majetkový záujem, ako to správne ustálil aj odvolací súd.

24. Právny záujem dovolateľky na výsledku konania nemožno vyvodiť ani z jej postavenia oprávnenej v ňou uvádzaných exekučných konaniach.

25. Ani prípadným určením práva spoluvlastníctva žalobcov nedôjde k zmene právneho postavenia dovolateľky v rámci hmotného práva, keď ustanovenie § 169 Exekučného poriadku (už vyššie zmieneného zákona č. 233/1995 Z. z.) umožňuje vykonať exekúciu v prípade zriadenia exekučného záložného práva aj voči neskoršiemu nadobúdateľovi (priamo zo zákona).

26. K námietke, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 93 ods. 3 O. s. p. potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o nepripustení vstupu vedľajšej účastníčky do konania, hoci prvoinštančný súd mal rozhodovať o návrhu na vyslovenie neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, táto je síce dôvodnou (pokiaľ ide o správnosť formulácie výroku uznesenia súdu prvej inštancie aj potvrdenia takéhoto rozhodnutia - bez ďalšieho - odvolacím súdom), na možnosti dovolateľky konať pred súdom sa však táto parciálna nesprávnosť v postupe nižších súdov neprejavila. V tomto prípade dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že nepovažuje za udržateľný ten názor vyslovený ním vo veci sp. zn. 5 Cdo 47/2012, podľa ktorého vedľajší účastník takéto procesné postavenie získava až právoplatným rozhodnutím o prípustnosti vedľajšieho účastníctva (nie už oznámením svojho vstupu). Práve v tomto totiž rozhodná úprava procesného práva skonštruovala rozdiel medzi rozhodovaním o prípustnosti vedľajšieho účastníctva (teda o tom, či takéto účastníctvo - rozumej už vzniknuté - je alebo nie je prípustné) a iným rozhodovaním o pripustení vstupu ďalšieho účastníka do konania iniciovaného niekým iným, resp. o pripustení zámeny v osobách účastníkov (podľa § 92 O. s. p., kde naozaj platí, že do konania pristupujúci sa účastníkom stáva až vtedy, keď o tom rozhodne súd). V prejednávanej veci ale ani odchylné nazeranie nižších súdov na problém možnosť dovolateľky konať pred nimi neovplyvnilo, keď ako súd prvej inštancie, tak i odvolací súd s neskoršou dovolateľkou ako s vedľajšou účastníčkou konali a až do právoplatného rozhodnutia o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva jej príslušné procesné práva

priznávali.

27. Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p. a vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. dovolacím súdom zistené neboli.

28. Najvyšší súd preto po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443 C. s. p., časť vety pred bodkočiarkou) dovolanie A.J.P. PETRUS spol. s r. o. podľa § 447 písm. c/ C. s. p. (ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je takýto opravný prostriedok prípustný) odmietol. Ani on (tak ako pred ním už nižšie súdy) neusudzoval aj na neoprávnenosť dovolateľky na podanie dovolania (§ 447 písm. b/ C. s. p.), vychádzajúc z jej dotknutia rozhodnutiami nižších súdov a nutnosti priznania jej možnosti pokúsiť sa takéto rozhodnutia napadnúť.

29. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila neprípustným dovolaním dovolateľka a právo na náhradu trov takéhoto konania preto podľa § 256 ods. 1 C. s. p. vzniklo obom žalobcom (proti vedľajšiemu účastníctvu brojacim). Dovolací súd potom v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 C. s. p. rozhodol len o nároku na náhradu, ktorej výšku (a v tomto prípade i platobné miesto) patrí určiť súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 a § 263 ods. 1 C. s. p.).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.